

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

1 Février 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 314

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türkiye için 2 1/2, Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

1 Şubat 1931

şehrine çıkar; orada hummayı habiseye tutulur ve 19 nisan 1824 de vefat eder; vefat ettiği vakit 36 yaşında idi. Cenazesi, İngiltereye nakl olunmuştur. Lord Byron un son demleri, uşağı Fletcher tarafından pek müheyyic ve sade bir lisanla hikâye edilmiştir, bu muheyyic tasvir Büyük şa'irin Amédée Pichot tarafından fransızcaya nakl edilen külliyyatının başında bulunur.

Gelecek iki nushamızda Byron un eserlerini tahlil edeceğiz.

ÇOCUKLUK HATIRATI

12 YAŞINDA BİR HEYKELTRAŞ

MABA'D VE HİTAM

Hüseyin, o güne kadar hiç görmediğim pek beşüş bir simâ ile ellerini oğuşdurduktan sonra beni kucakladı.

—Haydi, dedim, çocuğu götürelim de anneme gösterelim, bak nasıl beğenecek. Bebek lüzumu kadar kurumuş, iktiza eden yerleri, ve ayrıca ya-

pılıp yapıldırılmış olan burun ile kulakların bitişikleri mühürlenmiş olduğundan naklinde beis yokdu. Üstünde Kur'an sayfelerinin yaldızlı, durakları, çiçekleri mühürlenmiş müstatil tahta üzerine yatırarak bizim eve götürdük. Validem yalnız değildi. İki İstanbullu memur karısı ve o zamanın münevver kadınlarından olmak üzere beş, altı hanımla beraber avluda asma çardağının altında oturmuyorlardı. Ben Hüseyinden evvel girdim ve: «Bakınız, size ne getiriyoruz» dedikten sonra Hüseyne yol verdim. Hanımların cümlesi birden «Ay, ay, ölü çocuk!» diye bağışdılar ve görmemek için bazıları arkalarını çevirdiler, ellerile gözlerini kapatdılar. Hanımların korkularını izale etmek için «Bu ölü değil, uyuyan bir çocuğun resmidir.» dedim. «Hayır, hayır, öyle uyuyan çocukmu olur? rengine baksanıza, ölü, ölü» diye çığlıklarına devam etdiler; nihâyet vâlidem Heykel'in yanına gelip ölü çocuk olma-ğına şehâdet ederek Hanımların korkusunu izale etdi. O zaman ben ancak on yaşında

bir çocuk olduğum için bu heykel hakkındaki takdirime bir kıymet verilemez, hattâ bu gün bile pek begendiğim bir tablo, bir heykelin şehkâr olması lazım gelmez isede, böyle akıllı, uslu beş, altı Hanımın (Ölü çocuk) diye bağışmaları heykeltıraş Hüseyinin her halde hayrete layık bir muvaffakiyetine kâfi bir delildir.

Hüseyin babasından korkduğu için bu şehkârı bana vermek istediysede küçük hemşirem hanımların çığlıklarından tevahhüş ederek ağladığı için annem kabule müsaade etmedi.

Zavallı heykeltıraş bu pek meşru zâdei zekâsını bir veledi zinâ gibi babasının görmemesi için nerede saklayacağını bilemiyordu; bir çok düşündükden sonra münâsib bir yer buldu. Bir kaç sene evvel ansızın ölmesi bu fakir âilenin bircik servet menbaini kurutmuş olan sarı inegin metrûk ahırını hatırladı; ölü bebeği oraya defin etmeye karar verdik; fakat toprak

âltına gömmeye kıyamıyarak inegin yemligine yatırıp orada bulduğumuz kuru ot, ağaç yaprakları bakayası ile örttik.

Bir müddet sonra babamın me'mûri-

yeti Antalya ve oradan Niğde Tahrirat müdürlüğüne taval olundu. Üç buçuk sene sonra Antalya'dan Niğdeye avdet ederken Isparta'dan geçdik; İlk işim Huseyni aramak oldu; evlerine koşdum, iki odalı ev yıkılmış, altındaki küçük ahırın yemligine (bebek İsa) gibi yatırdığımız balçık çocuk da şübhesiz ezilmiş, bahcedeki ağaçlarde hep kesilmişdi.

Şu hazin manzara karşısında çok ağladım, babam da pek mütessir oldu; bu zavallı âilenin nereye gittiklerini tahkik etdi.

Matbu kur'an ve cüzlerinin isbartaya ithâli memnûiyyeti muhafaza edilemeyerek bunların ucuzlığıdan dolayı yazmalara ragbet ve binaen aleyh bu sanatle geçinenlere iş ve ekmek kalmadığı için Aydın dabilide ismi mechûl bir köyde ki akrabalarının yanına hicret etdikleri büyük bir hüzn ve esefle anlaşıldı....

yalnız câhil; fakir anaların, babaların değil, âlim cahil, fakir, zengin hepimizin takdirsiz likleri yüzünden kim bilir Isparta'da Hüseyin gibi nadir fikirli ne kadar türk çocukları, memle-

BAHTIMIN TARİHİ

Yanar ruhumda bir gizli harıkın nur ü narile
Ne âteşler yanarsa hasretin kalbi veda'ında ;
Okursun bahtımın Tarihini ey nazre'i şefkat
Ziyasından ölen bir yıldızın son iltima'ında.

2 Haz. 1928 AB. Dj.

ketimize ve türklüğe şeref verecek Türk dahileri böyle heder olup gitmişler ve hatta el-yevm gidiyorlar da bizim haberimiz yok!!

Hüseyinin fevkalâde yaratılmış bir çocuk olduğunu mahallede bilmiyen yokdu, fakat onu himaye etmek,yahud hükûmete ettirmeye çalışmak,kimsenin hatırına gelmedi.Bir mahallede, bir köyde, böyle fevkalâde bir çocuğu o mahalle, o köy ahalisi, mektep bulunan yerlerde dikkatli hocalar tanır, bunları arayıp bulmak; itina ile yetiştirmek, meselâ Türk ırkı ile hiç bir münasebeti ve türklüğe ait hiç bir şeref mirası bulunmayan ecnebi bir heykeltraşın iki üç bin sene evvel yaptığı bir heykeli veya kırığını bir çok külfetle top-rak altında arayıp bulmak müzeyeye nakl etmekden daha kolay daha mühim, daha insani ve bittabi' daha nafidir.

Ebubekir Hâzım

SON

A MADEMOISELLE X...

Douce autant que la nuit, qui nous remplit
[d'ivresse,
Avec vos yeux profonds, votre geste léger,
Vous avez la langueur et la délicatesse
Des instants paresseux où l'on aime rêver.

Votre esprit erre-t-il, o belle ténébreuse,
Vers des cieux inconnus, des horizons lointains,
Ou du monde réel évocatrice heureuse,
Allez-vous célébrant des charmes plus certains?

Un encens captivant de vous toute s'exhale,
Rêveur, votre regard a l'éclair de l'opale,
Et j'aime en contempler la limpide couleur.

Je vois dans ce regard le Léthé qui s'écoule,
Vous m'inspirez l'oubli des clameurs de la foule,
L'oubli du temps qui fuit, l'oubli de la douleur.

GABRIEL VALENSI

BAYKUŞ ...

Gene bir baykuş ötdü komşumuzun damında,
Mezarlığın ihtiyar, beli bükük çamında..
Uyuklıyan serçeler girdiler birbirine!

Daha matem çekmeden köyden ayaklarını
Toprak daha silmeden kanlı dudaklarını
Genemi mersiyeler.. Şen şarkılar yerine?

Köy haşyetle örperdi düşündü derin derin
Baykuş bayrakdarıdır felâketin, kederin;
Kim bilir ne canlara kıyacak ecel gene?

Henüz yangın yerinde küller var yığın yığın,
Henüz kalbi helecan içinde ortalığın;
Ölüm hangi başlara uzatacak el gene?.

Bir gölge ayaklandı mezardan çıkar gibi
Bir kakhaha fırlatdı yarları yıkar gibi
Kara donlar geyinmiş alevden 'asası var..

Kemikden bir çanak var elinde kanla dolu
Tutdu meydana çıkan ısırganlı dar yolu..
Peyinde zelzeleler.. şimşekler, kasırgalar!.

Kim bilir kim yanacak bu sefer ateşine,
Ne tabutlar takacak hortlak gene peşine,
Matemin bestesidir iştiğim kakhahlar!

Kim bilir ne ocaklar sönecek bu seferde
Ufuklar gene zulmet.. gene kan perde perde..
Rabbim! dogmıyacakmı beklediğim sabahlar?

Dr. Kaya 30 Teşrin evvel 1930

TİB EAKÜLTESİNDE İLMİ 'AYB

MÜDERRİS Dr. KEMAL CENAB B.

İlim da'iresinde kalmak şartile Arab-ların تارة العيوب ya'ni 'ayb örtücü vasfile mut-tasif olmaya lüzum yokdur. Günlük ar-kadaşlarımız ez cümle Cumhuriyyet ga-zetesi, 26 - 1 - 1931 tarihli nushasında ve sahibi Yunus Nadi Beyin imzası al-tında, münakaşa mevzu'unu bir müşer-